

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

17. De examine faciendo à Confessario.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

fessione facta Sacerdoti oritur obligatio ista secreti, sed etiam
 ex facta laico ad modum sacramentalis. Rursus etiam oritur
 ex confessione sacramentali infirma, & non obtinente abso-
 lutionem, quamuis enim peccata quis sit confessus, & propter
 impedimentum aliquod non obtinuerit absolutionem, adhuc
 tamen sigillo obligatur: quamuis ille pœnitens sit hæreticus,
 & habeat animū nocendi multis, immo toti Reipublicæ, non
 potest Confessarius talis personas tertias promonere, reuelā-
 do peccatum alterius, quāuis in confuso posset in casu aliquo
 graui admonere, vt prouideant sibi, dummodò non posset
 pœnitens ex illo agnosci. Circa hoc tamen vnum est aduertē-
 dum: quamuis omnes istæ præfata persone sigillo teneantur,
 vt absq; mortali peccato non possint reuelare peccatum, tamē
 sigillo sacramenti confessionis propriè tenentur solum hi, qui
 ex sacramentali confessione formata, vel informi peccatū cog-
 nouerunt. Alij autē qui ex confessione non sacramentali, qua-
 lis est ea, quæ facta est laico licitè audiente, vel illicitè, quia fin-
 xit Sacerdotem, tenentur quidē celare, verum non propriè
 ratione sigilli sacramentalis, veluti tenet Soro, d. 18. q. 4. art. 5.
 quamuis etiam possit cum alijs multis probabiliter dici, in hoc
 etiam esse sigillum sacramentale, quia ad modum sacramenti
 facta fuit confessio. Illud tamen, secundum omnium senten-
 tiam, non cadit sub sigillo, quod aliqui dicunt, alijs extra con-
 fessionem, petentes ab eis, vt teneant sub sigillo confessionis.
 Quamuis enim in his seruandum sit secretum, non tamen
 id, quod sigillo debetur: hoc enim in nullo casu, sine licentia
 pœnitentis: potest manifestari alteri.

De examine faciendō à Confessario.

CAPVT XVII.

Quia non omnes pœnitentes periti sunt, nec sciunt om-
 nia, quæ ad perfectam & integram confessionem perti-
 nent, ob id, Confessarij debent ipsos examinare, & sup-
 plere, quod deficit.

Sunt ergo tria à Confessario exequenda, quædam ante con-
 fessionem, quædam in ipsa confessione, quædam verò post.
 Ante confessionem, debet statim post generalē confessionē
 pœnitentis ab ipso petere aliqua, quæ ipsam absolutionem,
 vel confessionem possunt impedire, aut difficilem facere: sta-
 tim enim ista sunt petenda, ne post confessionē peccatorum,

aut in toto, aut ex maiori parte factam, cogatur pœnitens ab ipsa
absolutione recedere. Hæc autem sunt ista.

Primum est, an sciat se habere aliquam excommunicationem, aut cum aliquo excommunicato fuisse loquutum: inde enim contrahitur excommunicatio. Quod si est excommunicatus, videat Confessarius, an possit ab ea absolueret: si enim potest, statim absoluat; si verò non, mittat ad eum, qui potest, ut ipse obtineat absoluendi facultatem, si potest obtinere, a superiore. Similiter petat, an habeat aliquod peccatum, quod se putet esse superiori reservatum: si enim habet, mittendus est ad superiorem, vel ab eo facultas obtineatur absolutionis: quævis, urgente necessitate, posset absolueret, & mittere pro reservato illo, ad superiorem, cum tale peccatum non habet reservatum, ut supra diximus.

Secundum est, petat, an habeat debitum aliquod, sitque in mora solutionis, siue sit pecunia restituenda, siue fama reparanda, siue votum implendum, si tale existit debitum, considerare debet Confessarius, an possit pœnitens implere: quod si non possit, sufficit propositum implendi, si vero potest, videndum est, an urgeat necessitas confessionis, & illud facile, & brevi impleri possit: tunc enim deberet prius facere, ut impleret, maxime cum restitutio est pecuniæ, aut votum dandi aliquas elemosynas. Quod si pœnitens est fidelis, & homo, cui fides probabiliter est adhibenda, sufficit propositum, quamprimum vacauerit, implendi: dum modo pœnitens non proponit simile in alia vna, aut duabus confessionibus, & illud non implauerit: tunc enim non est absoluendus: debet enim Confessarius id interrogare, an puta, in alijs confessionibus dixit illud debitum, & promiserit se facturum, & non fecit.

Tertium est, petat de statu, an solutus, an coniugatus, an Ecclesiasticus. Si solutus, examine, an promisit alicui se daturum esse uxorem, ut videat; an ex hac parte aliquod habeat impedimentum: si coniugatus est, an communem agat vitam cum vxore. Quod si non, examine, an causa sit legitima, aliter non est absoluendus, nisi saltem proponat, communem cum vxore vitam acturum. Si Ecclesiasticus est, an plura habeat beneficia. Quod si habeat, si curata sunt, cogendus est multitudinem relinquere: non enim potest nisi vnu retinere, ut habetur ex Concilio Tridentino. Et similiter tenetur residere, aliter non est absoluendus. Si verò simplicia sunt, petendum, an ex dispensatione Papæ ea habeat: aliter enim nullus plura

habe

habere potest. Quòd si ita habeat, adhuc videndum est, an sint redditus immoderati pro qualitate suæ personæ, & conditione: si enim immoderati sunt, non est absolueudus, nisi rectè velit dispensare. Est autem habenda ratio personæ: Nobilis enim, aut docta persona, sancta, aut de Ecclesia benemerita plures potest redditus retinere, quàm non talis. Similiter, qui bene eos expendit, vel in seruitio Ecclesiarum, vel in utilitate pauperum. Absoluendi tamen non sunt ignorantes, & nullius utilitatis viri, qui viginti, aut triginta beneficia in suâ perniciem deuorant, donec illa euomant.

Quarum est, quamdiu est, ex quo non est confessus, & si plus anno fuit, accuset se peccati transgressionis præcepti, quo in singulis annis confiteri, & communicare tenebatur: petat etiã, si fecerit sibi impositam pœnitentiam, quam si negligenter prætermisit implere, accuset se idem pœnitens talis peccati, videatq; Confessarius, an expediat illam commutare, vel relaxare. Rursus petat, si aliquod peccatum in aliqua confessione scienter occultauerit: tunc enim omnes sequentes confessiones sunt repetendæ, & peccata etiã, quæ commissa sunt in singulis, in quibus celauit, & peccata contra præceptum confessionis, quod vere non impleuit.

Quintum est, si fecit diligentiam, & examen ante, circa peccata sua: quòd si non fecit, dimittendus est, vt saltem per aliquam horam faciat, plus minusuè, iuxta rationem status, & temporis, ex quo confessus non est.

Sextum est, si doleat de peccato, velletq; non offendisse Deum, proponatq; cum diuina gratia, se deinceps non peccaturum; aliter namque non est absolueudus.

Septimum, an sciat fidem, & diuina mandata, quamuis non ordinata, saltem vt interrogatus de singulis articulis, & mandatis sciat respondere esse mandatum, vel articulum, quæ sunt; non aut esse, quæ non sunt. Similiter sciat Sacramentum confessionis, cui accedit, quid sibi velit, & quare fiat: oēs enim sub mortali ista tenentur scire. In quo deplorandus est abusus, & ignorantia plurimorum, qui summam inscitiam habent, non sciētes quid sit Christus, nec quid Deus, nec quæ sint mandata obseruanda, cum tamen mille astutias, & res inuiles obscuriores calleant. Tales non sunt absoluendi, quin ponatur eis grandis obligatio illa in futurum sciendi, & pro tunc, de principalibus saltem, vno verbo instruantur: aliter, eos audire in ignorantia perseuerantes ego non auderem, nec vllus au-

dere debet. Hæc sunt præcipua, quæ aut ipsam peccatorum confessionem, habita ratione personarum, interroganda sunt.

De his, quæ in confessione petenda sunt.

CAPVT XVIII.

Vix potest excusari abusus, & negligentia multorum, qui confessioni accedentes, nullum peccatum manifestant, sed statim Confessario dicunt, vt interroget eorum peccata; cum tamen postea, non mediocri appareat peccatorum copia. Circa hos Confessarius sic se debet gerere, vt nullo modo interroget, quin ipsi prius ea, quæ memoria tenent, exprimant. Si enim nullam fecerunt diligentiam, audiendi non sunt: si autem fecerunt, fieri nõ potest, quin memoria teneant aliqua, de quibus se accusare possint. Confessarius autem, quia multi ignorant multa, quæ ad confessionem pertinent, debet in tali peccatorum accusatione aliqua interrogare, quando pœnitens omiserit.

Primum enim est circumstantia speciem peccati mutans, vt si pœnitens dicat, se quendam percussisse, interroget, an fuerit clericus, an laicus: nam in clerici percussione est excommunicatio maior: an in loco sacro, nec ne; illud enim sacrilegium est. Rursum, an animo occidendi; quamuis enim non occiderit, si animo occidendi percussit, peccatum est homicidij interitum. Similiter si dicit se fornicatum esse, exprimatur persona, an fuerit consanguinea, an virgo, an coniugata, an religiosa, & an in loco sacro: omnes enim hæc circumstantiæ mutant speciem peccati.

Secundum est, numerus. Interroget enim Confessarius circa singula peccata mortalia de numero, de quo supra diximus.

Tertium est, actus interior. Sæpè enim actus exteriores, aut venialia, aut leuia peccata sunt: & si actus interior confideretur, graue est peccatum, cum maxime ex erronea conscientia procedit: vt si accusat se, quod rem leuis momenti furtiuerit, petat, an tunc pœnitens existimauerit illud esse mortale: si enim ita putabat, & fecit, mortaliter peccauit. Similiter petat, quo animo rem fecerit, de qua se accusat, cum res per se non appareat peccatum mortale.

Quantum est, petat occasiones peccatorum. In multis enim

pecca-